

DANKBAARHEID EN ONDANKBAARHEID

29-2-1949.

Goedenavond,

Er werd daarnet gesproken over dankbaarheid en ondankbaarheid. Ik zal hier graag mijn commentaar bijvoegen. Dankbaarheid en ondankbaarheid zijn bij de mensen vormen, die meestal voorkomen in het uiterlijke. Dankbaarheid is dikwijls huichelarij, ondankbaarheid dikwijls wanbegrip. Een daad geeft geen recht op dankbaarheid. Een goede daad sluit in zichzelf haar verdienste en haar beloning. Een daad om der wille van de dankbaarheid gedaan heeft geen waarde. Wat de mensen doen en wat de mensen laten, dat kan niemand beoordelen. De mensenkudde heeft zijn wetten gesteld, die u zeggen hoe u lopen, hoe u wandelen, hoe u eten, hoe u drinken, hoe u dansen, hoe u slapen moet, hoe u uw hoed moet afnemen, en de mensenkudde handelt daarnaar. Deze zelfde kudde geeft ook aan waar dankbaarheid moet zijn en waar ondankbaarheid op zijn plaats is. De menselijke geest is egoïst, denkt egocentrisch. Daarvoor is het nu eenmaal de menselijke geest. En de dankbaarheid van de mens komt voort niet uit de begeerte om dankbaar te zijn, maar omdat het gebruikelijk is, of omdat men er voordeel van verwacht.

Menselijke ondankbaarheid is soms wanbegrip, maar heel dikwijls niets dan een spontaniteit of gewone eerlijkheid, een vorm buiten de code van het menselijke gedrag om, dat men nu wel deze gunst ontvangen heeft, maar dat men zich daardoor niet gebonden acht, omdat het eigen IK daar geen voordeel van schijnt te hebben. Als zodanig zou men kunnen zeggen, dat de menselijke dankbaarheid van nul en generlei waarde is. Dankbaarheid is alleen van waarde wanneer de mens niet dankbaar is voor een gunst en niet dankbaar is voor een verkregen bezit, maar wanneer de mens alleen dankbaar is omdat u zijn vriend bent. Dankbaarheid, zoals bij mensen wordt opgevat, bestaat in het betonen van bijzondere gunsten of wel om der wille van geestelijke daden of gunsten. Maar dit is van generlei waarde. Wanneer iemand zich tegenover u op bijzondere wijze gedraagt, dan moet dit voortkomen uit zijn geest, een samenklank van uw geest en de zijne, en dan is er geen sprake meer van dankbaarheid. Ik wil u hiermee zeggen dat dankbaarheid een lege vorm is. Ik weet dat velen van u het niet met me eens zullen zijn, toch wens ik u daarop te wijzen.

Een mens die dankbaar is alleen omdat het stoffelijk voordeel brengt, die dus als het ware terug wil betalen met een bewezen gunst, door zijn gedrag, door het stellen van daden in uw voordeel, probeerde niets anders dan de last van uw vriendschap van zich af te wentelen. Werkelijke vrienden kennen onder elkaar geen dankbaarheid. Voor hen is dit heel natuurlijk. Men geeft wat men heeft, wat men niet heeft ontvangt men van een ander. Dit is natuurlijk, dat hoort zo, want men hoort tezamen. Men is vriend, men voelt zich broeders. Er bestaan dan geen grenzen tussen u noch tussen uw bezittingen. Men respecteert de geest en de verlangens van een ander, omdat men zelf ook gerespecteerd wenst te worden. Maar ook al wordt men zelf niet gerespecteerd, dan toch zult u die andere, omdat hij uw vriend is, wel respecteren. U zult van uw vrienden, van uw broeders eerlijkheid verwachten en u zegt hem eerlijk uw mening.

Maar in deze verhouding is dankbaarheid eigenlijk niet meer het juiste woord, en toch zou dit de enige verhouding zijn, waarin dankbaarheid eventueel op zijn plaats zou zijn. Een dankbaarheid die een schijnvertoning is kunnen wij rustig voorbij gaan. Zij heeft geen nut, is hoogstens een lege uiterlijke vorm. Een ondankbaarheid, die eigenlijk niets is dan een ruitelijk bekennen van eigen standpunt, behoeft ons niet te kwetsen, zij is ons alleen een waarschuwing. Zo staat de mens tegenover u en tegenover uw daden.

Richt u daarnaar!

Daarom heeft het allemaal zo weinig nut, om over dankbaarheid en ondankbaarheid te spreken. Dankbaarheid en ondankbaarheid zijn lege begrippen van een kudde, die zich wetten heeft gesteld tot in het onnatuurlijke toe, die menselijke gevoelens dwingen in een keurslijf, die menselijke gedachten drijven in een vastgestelde richting, zonder haar de vrijheid toe te kennen om eigen wegen te bewandelen. Deze code, daar kunt u onder lijden of u kunt er boven staan. Lijdt u er onder, dan heeft voor u dankbaarheid en ondankbaarheid waarde, maar staat u er boven en wilt u een vrije geest zijn, dan vallen al deze begrippen in het niet.

Dit wilde ik even opmerken.

DE BOEKEN DER OUDE EGYPTENAREN

29-2-1949.

Heden wil ik u spreken over de boeken der oude Egyptenaren. Ik heb u reeds gezegd dat er 42 gesloten boeken bestonden. In deze boeken was ook neergelegd het Godsbegrip van de Hoogste, het Godsbegrip van de geestelijk heersende kaste in de oude landen aan de Nijl. Daar staat b.v. geschreven: "God is rust in rusteloosheid". Een moeilijk te verklaren begrip. God is rust, omdat in God is vrede, en in vrede heerst rust. Hij is rusteloosheid, omdat in God zich afspeelt de duizenden voorgangen van de schepping, van wat was en van wat komt.

"God is als de rijzende zon, wie in God schouwt is blind voor al het andere".

Daaraan werd de keer vastgeknoopt:

"Schouw dus niet recht in de zon, schouw niet recht naar God, want wie naar God geschouwd heeft is verloren voor de wereld".

Er staat ook geschreven dat het lichaam vergaat en dat met het vergaan van het lichaam de cellen wandelen en langs duizenden omwegen een nieuw bestaan opbouwen, komen tot een nieuw leven en dan weer tot zich trekken de ziel. In hoeverre dit juist is wens ik hier niet te behandelen. Zeker is het echter dat juist de binding stof en geest nog lange tijd na de dood blijft bestaan. Om dit gevaar - terug te keren tot de aarde - te ontkomen werden dan ook de rituele balsemingen, de verschillende wijdings spreuken en andere ceremoniën vervuld, die het eigenlijke dodenfeest van de Egyptenaren uitmaakten.

Egypte kende in zijn hoogste kringen een Godsbegrip, maar het kende ook het begrip van de magnetische kracht der elementen. Rechts was goed, links was kwaad. En rechts geschouwd, zo vindt u daar een bekende symbolische betekenis terug van water en vuur. Water en vuur zijn in deze boeken het begin van de schepping, natuurkundig als symbolisch geheel juist. Water en vuur verzameld vormen de hoek die alles omvat, die uitstraalt de krachten. Dit gebaar kunt u terug vinden in vele oude Aziatische beelden. Dit betekent de uitstorting, de kracht van het goede. Daar staat ook:

"Laat uw gebed geen woorden zijn. Hij die met woorden bidt, met woorden smeekt, bedelt. En de Geest weet wat goed voor u is. Hij hoeft niet gevraagd te worden, hij schenkt ook zonder dat".

Het biddende gebaar, de gezamelde handen, is oud. Uit de toppen der vingers vlamt op de kracht, die opgaat als de erkenning van het zijn. Niets anders dan een kleine vonk van het grote geheel van de Godheid. Symbolisch ook werd aangegeven het gebaar van het ontvangen, het zich overgeven aan de geest. Een gebaar, dat u ook in vele beelden en afbeeldingen kunt zien, dat vraagt. Men bad met gebaren, niet met woorden, de geest ledig makend voor God om te spreken. Degene die eigen woorden gebruikt tot God vult zijn geest met eigen woorden en eigen verlangens, en is doof voor de stem van de oneindigheid. Daarom ging deze stem teniet in het verlangen van de mens. Daarom ook kwam de grote wijsheid van hen, die baden met gebaar. Niet zonder reden werd de Boeddha afgebeeld - ik bedoel hier niet de Boeddha Gautama, maar een Boeddha, die te allen tijde over de wereld geleefd zou hebben, overgaande van de ene woning in de andere.

Deze allen kennen het gebaar van het stomme gebed, waarin spreekt de stem van de

oneindigheid tot de mens. Rond u zijn demonen. Demonen die mens waren, demonen die zijn de gebonden oergeesten, die de elementen beheersen. En demonen die werkelijk zijn duivels. Zij allen zijn bestemd om het Licht te bereiken, de zon, zoals in oude boeken geschreven staat. De zon belicht de hele aarde en geen deel laat ze onbelicht. Maar stralen dringen overal door tot in de diepste schaduwen, en zij verdrijft alle duister. Geen geest is bestemd om in het duister te leven, want het Licht dringt overal door. Slechts hij die vlucht voor het Licht gaat teniet. Wat de mens doet op aarde wordt geoordeeld door de rechters, de twee rechtbanken van goed en kwaad. Hij zal bij deze beide vragen te beantwoorden krijgen, die beslissen over zijn verdere bestaan. De dood, de doodstraf, wordt uitgesproken met vernietiging van het lichaam. Door het lichaam te vernietigen wordt de geest gedwongen opnieuw de leerschool van het leven door te gaan. De geest, dan voor een geestelijk gerecht gedaagd, niet de juiste antwoorden kennende, zal gaan in de duisternis, in het Rijk der onderwereld, waar hij het leven uit de stof terug zal zien, maar dan belicht door het duister.

Paradox, belicht door het duister. Hiermee bedoeld dat elk duister punt hier in zijn diepste wezen naar voren komt. En deze geesten zal het verplicht zijn, na tijd, om terug te gaan tot waar hun woning lag. Geesten, die dwaalden bij de graven en tempels. Geesten, die dwaalden in de dodenstad, waar slechts de jakhals, het heilig dier van de God Anibus, zich 's nachts dorst te wagen, waar de mens slechts in processies met vele fakkeldragers en met priesters voorop naar het duister dorst te gaan, waar alleen het priesterschap van Amorah haar kloosters en scholen had. De wijsheid van Egypte is deze, de oude wijsheid, u reeds veel gezegd:

"Geen leven gaat teniet, geen leven kan teloorgaan, geen geest ontkomt aan de consequenties van haar daden".

En dan een laatste leer:

"Het sterven van de geest is de geboorte in het lichaam. Zij wordt weer beroofd van al haar kennis en macht, die slechts in het onderbewustzijn blijft voortbestaan. De kennis en macht blijven aanwezig, maar het lichaam sluit ze af. Eerst met de dood komt de wedergeboorte tot het leven, als de geest weer zichzelf kan zijn. In het lichaam kunnen slechts zij hun volle geestelijke waardigheid genieten, die de drempel overschrijden. Zij hebben de macht over de stof."

Ik dank u!